

PORTÁL

BRÁNA K VYTŘÍBENÝM NÁZORŮM

2

2004

www.ePortal.cz

Osobité periodikum nejen pro politiku a ekonomiku

Bosset je stále slyšet...

Politika: Rozhovor s Janem Zahradilem

Společnost: Drogy a meze svobody

Ekonomika: Komu se hodí regulace nájmu?

Hašiš, kokain, Posselt

Liberalizace návykových látek je jedním z ústředních politických témat všude na světě. Česká republika drží krok, a tak můžeme i v našich zeměpisných šířkách sledovat vášnivé drogové debaty. Agresivita mladých, krádeže všeho možného, rodinné rozvraty, lokální i globální terorismus – za to vše mohou DROGY. Až je zakážeme, ztrestáme dealery, svět bude rájem... Ano, drogy jsou dnes hyperdemonizovány, současná společnost na ně svádí problémy, se kterými si neví rady, a které mají často jiné příčiny. Marihuana, hašiš, kokain, heroin jsou arbitrární obětní beránci položení na oltář farizejsky správné a čisté morálky, alkohol a nikotin mají o poznání větší štěstí, pomáhají naopak onu falešnou morálku utvrzovat. Drogy však leckdy nejsou původcem zla, ale spíše negativním postranním jevem společenských nešvarů, jako jsou špatné rodinné vztahy a zdegenerovaná rodinná výchova, nerespektování morálních autorit a další. Politickým heslem dneška je nutnost drogové represe. Omamné návykové látky však získávají značně na moci právě antidrogovými zákony, které násobí jejich cenu a motivují stáda dealerů a jejich bossů k permanentnímu zefektivňování své „práce“. Svět jakoby se nechtěl poučit z minulosti: války mafiánských gangů, bohatnutí překupníků, růst kriminality – jevy implikované alkoholovou prohibicí v USA dvacátých let minulého století. Analogie je patrná, nebo ne? A co mladí, neposlouží generačnímu vzdoru spíše přísně zakázané ovoce, čím vehementněji střežené, tím štvatější? Říkáte, že to vše jsou kacířské myšlenky, možná máte pravdu, možná je to jen cosi nezvyklého. Další pohled nabízí ve svém textu v tomto čísle Stanislav Vejvar.

„Liberalizace“ v přístupu k otázkám sudetských Němců je jedním z ústředních politických témat všude v České republice. Naše politická reprezentace tahá na tomto tématickém poli vzácně za jeden provaz, byť v nepatrně odlišných směrech. Má pro svůj negativní postoj opodstatněné důvody? Co můžeme od Posselta a spol. čekat na půdě Evropského parlamentu? Na tyto a jiné otázky Vám výjimečně neodpoví Arthur C. Clarke, nýbrž Jan Zahradil a ostatní lídři kandidátek do EP, dále Martin Erva a Lukáš Petřík.

Příjemné čtení posledního ex ante EU čísla Vám přeje

šéfredaktor

Obsah

<i>Dopisy a ohlasy</i>	3	Lukáš Kovanda: Drolící se Unie.....	12
Michal Jelínek: Únor a březen v politice a ekonomice	4	Jiří Jíše: Nezaměstnanost vylétla na 10,8 procenta.....	13
Lukáš Kovanda: Lidovci zas o něco levicovější.....	5	Václav Voseček: Komu se hodí regulace nájmu?.....	14
Martin Erva: Rozhovory s lídry kandidátek pro volby do Evropského parlamentu	6	Vavřínek Kryzánek: Znalosti nebo voodoo	15
Martin Erva: Do hospody s Posseltem nepůjdu (Rozhovor s Janem Zahradilem)	8	Stanislav Vejvar: Drogy a meze svobody	16
Martin Erva: Medailonek významného sudetoněmeckého sociologa Karla Valentina Müllera.....	10	Aleš Misař jr.: Nebojme se ztráty národní identity	18
Lukáš Petřík: Vznik Sudetoněmeckého landsmannschaftu a jeho nacistické kořeny	11	Lukáš Petřík: Vlastenectví – konzervativní postoj	19
		Petr Tryšček: Ekonomika über alles?.....	20
		Ondřej Vašíček: Samočelná ekologie	21
		Petr Kopáček: Více zbraní neznamená více svobody.....	22
		Peter Frišo: Výpověď jednoho konzervativca.....	23

ČASOPIS PORTÁL

březen 2004 • číslo 2 • ročník II

Šéfredaktor

Lukáš Kovanda

lukas.kovanda@portal.cz**Zástupci šéfredaktora**

Martin Erva

martin.erva@portal.cz

Daniel Kotula

daniel.kotula@portal.cz**Redakce**

Jiří Jaklín, Michal Jelínek,
Vavřinec Kryzánek, Stanislav Vejvar
jmeno.prijmeni@portal.cz

Grafik

Jiří Kovanda

jiri.kovanda@portal.cz**Portál OnLine**

Jiří Vítek

jiri.vitek@portal.cz**Marketing, inzerce**

Jan Štěpánek

jan.stepanek@portal.cz**Distribuce**

Alexander Štěpanovič

alexander.stepanovic@portal.cz**Tisk**

Europrint, a. s.

Mezi Vodami 195/9, 143 00 Praha 4

<http://www.europrint.cz>**Pražský klub Mladých konzervativců**

Zborovská 42/542, 150 00 Praha 5

Tel.: +420 605 851 711

Email: info@portal.cz<http://www.portal.cz>

Portál – Brána k vytříbeným názorům

vychází šestkrát ročně.

© Veškerá práva vyhrazena.

Jakékoliv užití části nebo celku, zejména přetisk
včetně šíření jakýmkoliv způsobem bez výslovného
svolení vydavatele je zapovězeno.

Dopisy a ohlasy*Dobrý den,*

po nálezu Vašeho časopisu na chodbách jistě pražské VŠ jsem očekával, že se bude jednat o standardní diletantskou studentskou tiskovinu. Po důkladném prolistování Portálu jsem k mému potěšení shledal, že opak je pravdou.

Jediné, co mě zarazilo, bylo odlišné logo organizace MK na titulní straně. V jiných materiálech MK i na internetu byl vždy svatý Václav vyobrazen s vlaječkou v ruce, nyní standarda chybí. Musím říci, že toto nové logo se mi líbí více než to předchozí, strnulé. Zdá se mi optimističtější, jelikož budí dojem, že sv. Václav čtenářům přátelsky mává. To jen tak na okraj. Těším se na další stejně kvalitní čísla.

Jan Veverka,
via e-mail

Co k tomu dodat, takový ohlas vždy potěší a děkujeme za něj. Pana Veverku však musím zklamat: Mladí konzervativci (MK) své logo zatím nemění. Mávající sv. Václav aneb sv. Václav bez standardy byl (naštěstí jediným) tiskovým šotkem předchozího čísla. Přesto mi došlo několik mailů podobných výše uvedenému, ve kterých jste vyjadřovali sympatie k „novému“ logotypu. V jednom mailu dokonce jistý čtenář uvedl myšlenku, že ve „změně“ loga je ukrytá určitá prezidentská symbolika: státnicky strnulého Václava (Havla) vystřídal přátelský, lidový (a mávající) Václav (Klaus). Ač rok zpožděné, poměrně trefné.

Velmi nás těší, že si všímáte takových maličkostí, ale znovu opakuji, že se jednalo o tiskovou chybu, za niž se Vám omlouváme, a nikoliv o změnu loga MK.

luq

Výherci soutěže se Student Agency:

V Portálu 1/2004 jste měli možnost zúčastnit se soutěže se společností **Student Agency**.

Stačilo vyplnit křížovku a jízdenka do Londýna mohla být Vaše.

V tajence křížovky byl ukryt název letounu, v němž Charles Lindbergh překonal jako první trasu New York–Paříž.

Správná odpověď zní SPIRIT OF ST. LOUIS.

Z došlých správných odpovědí byli vylosováni tito tři šťastlivci:

paní RNDr. Renata Eisenhammerová z Prahy 6

(výhra – jízdenka do Londýna a zpět)

pan František Prášil z Čečehovic na Hané

(výhra – jazykový průvodce)

pan Vít Jirků z Prahy 5

(výhra – cestopisný průvodce)

Gratulujeme!

Únor a březen v politice a ekonomice

Michal Jelínek

Kandidát na evropského komisaře Miloš Kužvart 20. 2. oznámil, že se své kandidatury vzdává. Důvodem je podle bývalého ministra životního prostředí nedostatek podpory ze strany vlády, zejména pak Ministerstva zahraničí. S jeho odstoupením vyjádřila spokojenost jak opoziční ODS, tak i někteří sociální demokraté. Od začátku s Kužvartovou nominací nesouhlasili oba koaliční partneři socialistů, lidovci i unionisté.

Po jednání s lídry koaličních stran 23. 2. premiér Špidla prohlásil, že na nového eurokomisaře vláda navrhne diplomata Pavla Teličku. Telička má za sebou minulost v KSČ, která může být jistou překážkou. Právě ta vadí ODS a také koaličním lidovcům, naopak unionisté vyjádřili Teličkovi plnou podporu. Jeho nominaci potvrdil nakonec poslanecký klub ČSSD i předsednictvo strany.

Zdražování skončilo. Špidlův kabinet prosadil nejrozsáhlejší zvýšení daní v historii ČR a do konce volebního období již žádné nechystá. Škrty v sociálních výdajích budou minimální a penzijní reforma zůstává na příští vládě. Tento stav by měl pomoci současné vládě udržet veřejné finance „na uzdě“ alespoň do konce svého funkčního období v červnu 2006.

Česká republika a Rusko se definitivně dohodly na způsobu vypořádání ruského dluhu. 5. 3. byl podepsán dodatek k mezivládní dohodě o jeho předčasné úhradě v celkové výši zhruba 700 mil. USD. Dluh bude uhrazen do konce roku 2006 dodávkami zboží, palivových článků a elektrické energie na reexport. Český státní rozpočet tak v letošním roce získá zhruba 2 mld. Kč a v příštím roce další 2,25 mld. Kč.

V měsíci únoru vykázal státní rozpočet deficit ve výši 10,2 mld. Kč s příjmy 46,2 mld. Kč a výdaji 56,4 mld. Kč, což znamenalo „otočení“ lednového přebytku +7,3 mld. Kč do schodku -2,8 mld. Kč.

Za první dva měsíce roku 2004 dosáhly celkové výdaje státního rozpočtu 113,5 mld. Kč při příjmech 110,7 mld. Kč, jejichž plnění i meziroční dynamika je ovšem příznivější než ve stejném období loňského roku.

Cenová hladina měřená indexem spotřebitelských cen (CPI) v únoru meziměsíčně vzrostla o 0,2 procentního bodu zejména v důsledku růstu cen rekreací a bydlení. Na snižování hladiny naopak působil pokles cen potravin a nápojů, ale také telekomunikací. V meziročním srovnání dosáhl růst spotřebitelských cen stejně jako v lednu 2,3 %. Meziroční tempa jednotlivých oddílů spotřebního koše zůstala stejná jako v lednu.

Koncem měsíce února evidovaly úřady práce celkem 570 787 uchazečů o zaměstnání a 50 334 osob bylo nově zaevidováno, což znamená celkovou míru nezaměstnanosti ve výši 10,8 %. Míra registrované nezaměstnanosti žen byla 12,1 % a mužů 9,9 %. Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána tradičně v okrese Praha-západ (3,4 %) a nejvyšší také tradičně v okrese Most (24,5 %).

michal.jelinek@portal.cz

DEMONSTRACE

Proti:

silicím preferencím komunistů
propagandistické rétorice komunistů
zrůdné ideologii komunistů

Za:

odsouzení zločinů komunistů
zákaz vystupování komunistů v médiích
omezení vlivu komunistů

Letná, sobota 1. května 2004

Více na našich internetových stránkách:

<http://praha.konzervativci.cz>

Lidovci zas o něco levicovější

Lukáš Kovanda

KDU-ČSL je bezesporu stranou, která je v Česku nejbližší pomyslnému středu osy levice–pravice. Během prvního březnového víkendu se tato strana přesunula zas o kousek doleva. Co se stalo? Členky lidovecké strany založily po vzoru komunistických a socialistických kolegyní svou vlastní vnitrostranickou frakci, jejímž cílem je dosáhnout třetinového zastoupení žen ve vedení KDU-ČSL. Jak šlechtěné, Zuzka Rujbrová a Jana Volfová mají ze svých následovnic jistě radost. Zejména proto, že dochází k popření jednoho z pilířů demokracie, svobodné volby jednotlivce, a to na úkor sociálního inženýrství, jež se dnes jako blesk šíří celou Evropou. Více žen v politice, více francouzských filmů v kinech, více dotací neefektivním – to jsou hesla, jimiž se sociální inženýři zaštiťují a lidé jim často tleskají, neuvědomujíc si nebezpečí plíživého procesu nastolení skrytého diktátu nejen bruselských demiurgů. Evropská horečka schvátla nyní i lidovce, což při současném postavení strany není nikterak překvapující, účast v socialistické vládní koalici vyžaduje socialistické manýry.

Lidovci, či spíše lidovkyně tak svým voličům a veřejnosti zřetelně ukázali, pro jaké ideály a společenské řády bijí jejich srdce, ukázali, že uměle stanovené kvóty jsou jim bližší než leckdy nepřijemná a nevyvážená rozhodnutí jednotlivců řízená svobodným a racionálním uvažováním. Proč se těmito záležitostmi vůbec zabývat? Tyto jednotlivosti jsou samy o sobě zcela marginální, jejich agregací však dospíváme k poznání, že mezi námi stále žije spousta těch, kteří by rádi vpašovali své vlastní preference, zájmy a světónázory do preferenčních uspořádání jiných. Komunisté na to šli příliš okatě a agresivně, což je nakonec stálo hlavu. Dnešní samozvaní plánovači jsou poučenější a šikovnější, ale o to nebezpečnější, jelikož jimi vyvolaný proces může trvat déle než pouhých čtyřicet let a v konečném důsledku napáchat srovnatelné nebo i vyšší škody.

Vraťme se k lidovkyním. Ano, v naší společnosti stále přetrvává určitá „diskriminace“ žen. Tato „diskriminace“ je však způsobena objektivními skutečnostmi. Ženy nemají o nic horší předpoklady vykonávat stejnou práci, třeba právě práci v politice, jako muži, pokud vezmeme v potaz čistě pouze hledisko

mentální. Z biologické stránky věci je valná většina žen budoucími nebo současnými matkami a čas strávený výchovou dětí může muž využít ve prospěch zlepšování svých pracovních dovedností, což ženu objektivně diskriminuje. Stejně bychom mohli argumentovat, že muž je objektivně diskriminován nižší průměrnou nadějí na dožití při narození. Biologicky je prostě dáno, že ženy se dožívají téměř všude na světě vyššího věku než mužští protějšci. Požadují snad muži kompenzaci v podobě vyšších starobních důchodů?

Možná namítnete, proč se o dítě nemůže starat muž. Ano, i to je možné a v poslední době tento model získává na oblibě. Získává na oblibě úplně spontánně a bez donucovacích kvót. Jednotlivé rodiny samy poznají, co je pro ně efektivnější. Pokud rodinná preferenční agregace ukáže, že dané rodině přinese vyšší blahobyt práce ženy a mužova výchova dítěte, je pak zcela legitimní a společensky prospěšné takový postup zvolit. Analogické je to i v dalších rovinách. Zjistí-li firma, že zaměstnankyně přinese svou práci i při započtení případných ztrát způsobených absencí související s mateřstvím vyšší zisk než zaměstnanec, nikdo uvedené firmě nemůže bránit zaměstnat tuto ženu. Pokud volič shledá, že kandidátka lépe vystihuje a prosazuje jeho postoje a zájmy než nějaký jiný kandidát, zvolí tuto ženu.

Jestliže uvěříme v racionální uvažování jednotlivců a nebudeme nijak zasahovat do společenské spontánní evoluce, dospějeme k optimálním výsledkům. Budeme-li však požadovat umělé zásahy do evoluce, budou výsledky vždy suboptimální. Kvóty splňující političtí zástupci budou v nižší míře reprezentovat preference voličů, kvótám vyhovující francouzské filmy budou v kinech navštěvovány užšími skupinkami diváků než hollywoodské blockbustery a kina tak nebudou profitovat, společenský blahobyt bude nižší – toto je jen část negativních výsledků, ke kterým spěje milovými kroky současná Evropa a ke kterým další krůček učinily ženy strany lidové. V konečném důsledku popřely samy sebe, daly najevo, že přirozeným způsobem se „nahoru“ nedostanou.

Rozhovory s lídry kandidátek pro volby do Evropského parlamentu

Helena Rögnerová (US-DEU)

Získává Sudetoněmecký landsmannschaft (SdL) akcent u některého z evropských politických proudů. Mají snahy SdL nějakou odezvu v EU?

Seskupení, která v některých zemích působí, a nemusí to být zrovna SdL, mají odezvu v evropských strukturách, protože tak to prostě je. Ale podle toho, co sledují, odezva na půdě Evropského parlamentu a jiných institucí je minimální. Určitě nemají nějaké možnosti se prosadit jako vlivná síla v evropském prostředí.

Není to tak, že to, co si lobbisté SdL neprosadili ve vzájemných česko-německých jednáních, se snaží tahat znovu do našich vztahů skrze EU? Neobáváte se, že přes evropské instituce bude SdL znovu usilovat o změnu právního řádu v ČR?

Možná i mohou, protože v Evropském parlamentu jsou zastoupeny i radikální a extrémní skupiny, tak jak odrážejí spektrum voličů v té které zemi. Jsem stoprocentně přesvědčena, že nemají šanci získat podporu, natož většinovou. Bude to okrajová záležitost, možná to bude vnímané jako určitý výkřik, možná že to bude zajímavé i pro některé novináře.

Myslíte si, že agresivní rétorika z Bavorska narušila jinak přátelské vztahy mezi ČR a Německem?

Je pravda, že tato témata se objevila po strašně dlouhé době, kdy se o nich nehovořilo, a to pak vždy padají silná slova. Ale ono celkem jednoduše nelze říci, že se o tom nemá mluvit. Samozřejmě, že ty vztahy taková emotivní vyjádření narušují, ale nedá se říci, že se o tom nemá mluvit.

Ono se o tom mluví, ale v souvislosti s majetkovými požadavky...

Majetkové požadavky musí naše země jasně odmítnout. Není pro to nikde opora, nikde pro to není ani precedens v přístupu EU vůči jiným státům v Maďarsku nebo jinde. Věřím, že to zůstane jen v oblasti rétoriky, ale čím méně, tím lépe.

Libor Rouček (ČSSD)

Myslíte si, že po našem vstupu do EU budou mít členové SdL šanci nějak prosadit změnu českého právního řádu ve vztahu k Dekretům prezidenta republiky?

Náš vstup do EU byl „posledním zvoněním“, poslední šancí pro SdL. To samozřejmě nevyklučuje, že nějakí jednotlivci, případně skupina, podají žalobu třeba u Evropského soudu. Ale politicky je ta debata ukončena.

Nemůže ale ta debata pokračovat na regionální úrovni, když na tom nejvyšším stupínku politiky je ukončena?

Minulost je uzavřena, je to uzavřeno jak na česko-německé úrovni – na úrovni vlád a parlamentů, tak rovněž na úrovni evropských institucí, včetně Evropského parlamentu.

Proti našemu vstupu do EU hlasovali všichni poslanci CDU/CSU. Máme je tedy vnímat jako přívržence sudetoněmeckých organizací nebo to spíše odráželo situaci v Německu?

To bychom se museli zeptat každého z nich, ale skutečnost je, že když se vyjednávala jakákoliv smlouva nebo dohoda, např. smlouva mezi někdejší ČSSR a tehdejší SRN, tak vždy poslanci CDU a CSU byli proti. Bohužel, toto stanovisko zopakovali i při našem vstupu do EU.

Myslíte si, že to nabourává přátelské vztahy mezi ČR a Německem na půdě Evropského parlamentu (EP)?

Přátelské vztahy to nenabourává, alespoň pokud jde o německou sociální demokracii; u poslanců za SPD to nikdo nezpochybňuje, takže my s tím problém nemáme. Tuto otázku budou muset odpovědět strany, které jsou buďto členy Evropské lidové strany, nebo které se k ní hlásí.

Počátkem března jste v jednom příspěvku řekl (tisková konference v CERGE UK 1. 3. 2004), že Evropa udělá vždy několik kroků vpřed, několik vzad. Např. nepřijetí evropské ústavní smlouvy byl jeden krok vzad a naopak jiné smlouvy, že byly kroky vpřed. Když víte, co je krok vpřed a co vzad, jaký je tedy podle Vašeho názoru cíl – protože cesta se dá vztahovat jenom k cíli – evropské integrace?

Cíl se nedá jasně definovat, protože na tom cíli...

Jak můžete potom říkat, co je krok vpřed a co vzad?

...se podílí všichni; to znamená jak lidé, kteří chtějí evropskou integraci, tak lidé, kteří se z nejrůznějších důvodů té integraci brání. Osobně myšlenku integrace hájím, jelikož od padesátých let minulého století jde ten vývoj jednoznačně dopředu.

Dopředu k větší integraci?

Dopředu k větší integraci, čili z tohoto hlediska se může definovat, co je krok dozadu, nebo co jsou dva či tři vpřed.

Zuzana Roithová (KDU-ČSL)

Brzy si sednete do poslanecké lavice vedle pana Posselta, budete dokonce i jeho stranickou kolegyní v Evropské lidové straně. Poslanci CDU/CSU hlasovali proti našemu vstupu do EU, jaké předpokládáte vztahy?

To bude platit, pokud mě zvolí voliči. To je první bod, není to samozřejmé. Za druhé, můj názor je, že to nepatří na půdu Evropského parlamentu, je to bilaterální záležitost, jež je jasně vymezena především Česko-německou deklarací. Jsem velmi ráda, že ti politici, kteří mohou o těchto věcech roz-

hodovat, na ní trvají, a to jak na úrovni Německa a Rakouska, tak na úrovni EU. To je můj pevný názor a budu velmi tvrdě vyžadovat, aby se tato témata neotevírala.

Jak se stavíte k iniciativám Vašich kolegů z Evropské lidové strany?

Jakou iniciativu myslíte?

Například v polovině února se sešli zástupci SdL a Svazu světových Maďarů...

Sudetští Němci jsou občanská sdružení, různá občanská sdružení, mají právo na svou existenci v kterékoliv zemi a není možné je zakazovat. Na druhou stranu je nesmyslné je přeceňovat, jejich „strašák“, s kterým přicházejí, nemá žádné vážné politické opodstatnění.

CDU/CSU není politické opodstatnění?

Co se týče CSU a Bavorska, tak si myslím, že je to více věc předvolebního vymezování se vůči někomu. Je to jasné řešení předvolebních tahů některých politiků. Stejně tak je tomu u nás na české straně.

Debaty v EP se už nebudou točit kolem Dekretů prezidenta republiky?

Nemůžu říct, o čem se budou točit debaty, protože těžko lze zakazovat debatování. Budu hledět na to, aby se tyto záležitosti, které souvisí s bilaterálními vztahy a zaplaťpánbůh jsou vyřešeny, nedostávaly na půdu EP, kam nepatří. To je jasné. Co se týče mého osobního názoru, trvám na tom, co bylo sděleno v Česko-německé deklaraci na úrovni národů, respektive států. Pod touto úrovní mohou být vždycky samozřejmě názory jednotlivců či skupin, které se sdružují. Od toho je demokracie, aby občané mohli říkat své názory a snažili se s nimi někde uspět. Neměli by však uspět v této otázce na úrovni EP. A teď se vrátím zpátky k zásadní myšlence: faktem je, že zlo budí zlo, že tak, jako jsme se nevyrovnali s komunismem, tak jsme se nevyrovnali ani s druhou světovou válkou. A dokonce jsme se ani nevyrovnali s tím, co následovalo po ní. Vraždění, ať už ho provádí kdokoliv, vždycky zůstává vražděním.

Myslíte si, že se sudetští Němci vyrovnali s druhou světovou válkou?

Nevyrovnali, sudetští Němci ne. Německo se vyrovnalo s druhou světovou válkou lépe než ČR s komunistickou minulostí.

Lze tedy vnímat sudetské Němce jako relikty druhé světové války? Oni sami se chápou jako čtvrtý kmen Bavorska, mezi zakladateli SdL byla většina bývalými členy NSDAP či SS. Jsou reliktem uchovávajícím druhou světovou válku?

Ačkoliv tomu nevěnuji zase tak velkou pozornost, pokud vůbec vnímám ty pokřiky sudetských Němců, tak si všímám značné názorové heterogenity různých institucí, z nichž některé jsou asi tím, čemu Vy říkáte relikty. U nich bych skoro více řekla, že je to projev extrémních agresivních názorů, které v tomto tématu nalézají jakousi podporu. Na druhé straně spektra jsou samozřejmě sdružení, která považují za správné upozornit na to, že vražda zůstává vraždou nehledě na motiv tohoto činu. Rozumím motivům, neboť, jak říkám, zlo budí zlo. Rozumím motivům a nemůžu souhlasit s vraždami, ať už je dělali Němci nebo Češi.

Myslíte si, že téma Benešových dekretů je už uzavřeno a nenalezne oporu v evropské politice?

Politicky je to uzavřeno Česko-německou deklarací. Co se týče filosofů, psychologů, sociologů a historiků, tak to je téma, které samozřejmě uzavřeno nikdy nebude.

**Josef Zieleniec
(Sdružení nezávislých – Evropští demokraté)**

V budoucnu zasednete do lavic Evropského parlamentu a jedním z Vašich kolegů bude i Berndt Posselt. Jaké předpokládáte vztahy?

Domnívám se, že ty vztahy tam budou budovány na základě evropské agendy, tedy nemusí vykazovat žádné větší problémy či napětí. Je samozřejmé, že i naším úkolem v EP je vysvětlovat českou pozici tak, aby na interpretaci dějin neměla monopol pouze jedna strana, jak tomu bylo doposud.

Poslanci CDU/CSU hlasovali proti vstupu ČR do EU. Myslíte si, že to narušilo budoucí česko-německou spolupráci na půdě EP?

Česko-německou spolupráci jako takovou ne, nicméně to hlasování proti vstupu v tak zásadní otázce nepochybně nezůstane jenom epizodou. Doufám, že tam dojde, možná i vlivem spolupráce na půdě EP, k nějaké reflexi.

Budou se „bitvy“ v EP točit také kolem česko-německé historie, kolem Dekretů prezidenta republiky?

Ne, určitě ne. To je jenom problém, který my si tady neustále nastolujeme, možná trošku jako projev naší nejistoty. V okamžiku, kdy se naše politika bude cítit trochu více sebevědomá, tak ten problém zmizí.

Město Varšava si nechalo vyčíslit škody za druhou světovou válku a požaduje je jako protitlak vůči požadavkům vyhnaneckých organizací na německé straně. Myslíte si, že takováto aktivnější politika je výrazem většího sebevědomí?

Domnívám se, že to není oficiální polská linie. Oficiální místa tam totiž sledují podobnou linii jako česká zahraniční politika. To znamená jednoznačné uvědomování si své pozice a svých práv, což dále zaručuje, že ani nikdo z druhé strany ty věci nebude předhazovat. Také se to neděje, Česko-německá deklarace jednoznačně zavázala obě vlády, českou i spolkovou, nastavit současné politické vztahy na otázkách minulosti a podle mě je to dodržováno. Občas vidíme nějaké pokusy těch či oněch zájmových skupin ty věci nastolovat. Jsem přesvědčen, že tak, jak narůstá pozitivní agenda česko-německých vztahů, tak, jak narůstá agenda také našeho evropského působení, tyto věci postupně zmizí.

Jedním slovem: myslíte si, že už záležitost Dekretů prezidenta republiky nebude vytahována v EP?

Zcela jistě nebude.

Do hospody s Posseltem nepůjdu

Rozhovor s Janem Zahradilem, lídrem eurokandidátky ODS

Co je národní zájem České republiky?

Národní zájem se dá definovat v mnoha směrech. Stručně řečeno, národní zájem je možnost nebo záruka spravovat a rozhodovat o konkrétních věcech v rámci jurisdikce státu, zde tedy České republiky, což také znamená nepředávat některé pravomoci do jiné jurisdikce.

Je národním zájmem dodržování zásad Vestfálského míru, tedy respektování suverenity daného státu?

V evropském unijním jazyce se tomu říká zásada subsidiarity. To jsou určité pravomoci – jurisdikce, o které by se žádný stát už ze své definice neměl chtít dělit s kýmkoliv jiným, a to ani s nadnárodní institucí typu Evropské unie. Některé pravomoci sdílet nelze, musí zůstat výlučně v rukou reprezentací národních států, a to je právě ten národní zájem.

V únoru roku 1996 jste napsal článek pro Lidové noviny, v němž jste tehdejší vývoj česko-německých vztahů označil za zkoušku pro německou reprezentaci, zda se dokáže chovat k České republice jako k rovnocennému partnerovi. Po osmi letech, jak byste známkoval?

Německá reprezentace jako celek, když budeme hovořit na úrovni federální, v zásadě s menšími nebo s většími výhradami obstála. Nerozehrála, nebo se nepokusila rozehrát, pro ně i pro nás bolestivé téma bezprostředního poválečného vývoje. Na druhé straně podprahově, pod tím nejvyšším patrem politiky, existují nebezpečné proudy, které se stávají stále viditelnějšími. Snaha, jež byla patrná v posledním roce zejména v Evropském parlamentu, mě opravdu děsila. To znamená, že když to nešlo dveřmi hlavními přes česko-německé vztahy, tak to sem zkusit hodit evropským oknem.

Brzy budete pravděpodobně sedět v lavicích Evropského parlamentu vedle Berndta Posselta, „kolegy“ z německé CSU. Jaké předpokládáte vztahy?

Pana Posselta bych neoznačil za svého kolegu. Bude mým kolegou samozřejmě z toho hlediska, že budeme oba mít status europoslance. V osobním styku s ním žádný problém mít

nebudu, určitě nedojde k tomu, abych se od něj štítivě odtahoval, ale že bych s ním chodil někam večer do hospody, k tomu také určitě nedojde. Jsou některá témata, o nichž se spolu bavit nebudeme. Naše názory jsou natolik rozdílné, že by takový rozhovor postrádal smysl.

Budou se „bitvy“ v Evropském parlamentu točit i kolem česko-německé historie, kolem Dekretů prezidenta republiky?

Doufám, že ta záležitost je už za námi. Samozřejmě nemohu vyloučit, že budou artikulovány takové požadavky. V tuto chvíli je to celé u ledu. Lobbistické skupiny svůj zájmový boj definitivně prohrály a do budoucna už se toho příliš neobávám. V Evropském parlamentu budou už teď i čeští poslanci a pro sudetoněmecké lobby bude velmi obtížné, spíše bych si troufl říci nemožné, znovu se pokoušet zde rozehrávat tato témata.

Proti našemu vstupu do EU hlasovali všichni poslanci CDU/CSU. Jsou tedy všichni poslanci CDU/CSU lobbisté sudetoněmeckých organizací?

Šlo spíše o nějakou vnitropolitickou hru nebo, řekněme, stínovou hru. Oni dobře věděli, že náš vstup bude schválen, takže demonstrativně hlasovali proti němu, aby to pak mohli obhájit před svými voliči. To gesto bych nepřečeňoval. Na druhé straně ta symbolika, která je v něm skrytá, mi vadí. Měli dát najevo daleko více velkorysosti, pokud neustále hovoří o tom, že se máme obracet do budoucna. Nepoložili dobrý základ zejména pro vývoj česko-německých vztahů na půdě Evropského parlamentu.

Je možné se někdy domluvit se zástupci Sudetoněmeckého landsmannschafu, když vnímání historie je tak diametrálně odlišné. Sudetští Němci například vnímají Mnichov jako vyvrcholení jejich emancipačních snah, pro nás je to spíše národní tragédie...

Interpretace historie jsou odlišné a není vůbec důvod se pokoušet na něčem podobném domlouvat. To je jeden ze základních omylů evropské integrace vůbec, že se snad evropské národy mohou shodnout na společnou interpretaci dějin.

Všichni ví, že ty dějiny jsou založeny právě na jejich střetech a co je pro jednoho křivda, pro druhého je spravedlnost, a naopak. Nechme minulost minulostí a už se tím nezabývejme. Snaha „domasírovat“ někoho do situace, kdy bude akceptovat pozici toho druhého, byť s ním nesouhlasí, je odsouzena k neúspěchu. A právě z tohoto pohledu se samozřejmě se sudetskými Němci domluvit nemůžeme a nikdy se s nimi nedomluvíme.

Někdy v polovině února vyšla v deníku Právo zpráva o tom, že se Sudetoněmecký landsmannschaft společně se Svazem světových Maďarů dohodl na společném postupu proti Benešovým dekretům. Začnou snahou o přejmenování Benešovy ulice v Bruselu. Není to legrační? Mají vůbec nějaký ohlas u některého z významných politických směrů v Německu nebo v Rakousku?

Tak legrační, můžeme to považovat i za legrační, ale zároveň i za nebezpečné. Je to ilustrativní příklad o mylnosti představ, že padesát let evropské integrace odstranilo historické archetypy chování mezi jednotlivými evropskými národy. I po desítkách let jsou Maďaři traumatizováni Trianonem, Němci jsou zase traumatizováni něčím jiným a domnívat se, že cestou evropské integrace jakoby údajné historické křivdy na svých národech napraví, je mylné. Jestli budou v tomto duchu pokračovat, tak se jim podaří evropskou integraci pouze rozbít a dojde ke stavění nových bariér mezi evropskými národy. Je to snaha nebezpečná a neměla by najít zastání v žádném z rozhodujících proudů v Evropském parlamentu.

Nabouraly snahy Sudetoněmeckého landsmannschaftu možné přátelské soužití mezi ČR a Německem po roce 1990?

Určitě ano. Česko-německé vztahy se mohly vyvíjet úplně jinak, kdyby tu nezaznívala agresivní rétorika z druhé strany, která spoustu lidí v Čechách oprávněně vyděsila. Zejména případné majetkové požadavky. Přeshraniční spolupráce, obchodní výměna, eventuálně výměna pracovních sil probíhá celkem v klidu a bez problémů bez ohledu na to, co říkají sudetští Němci. Jejich výroky jenom kalí vodu.

Poláci mají také problém s odsunutými Němci, ale řeší to jinak. Počátkem letošního roku si město Varšava nechalo vyčíslit škody za druhou světo-

vou válku a požaduje jejich náhradu jako bojovnější postup proti vyhnaneckým organizacím. Snází se získat peníze z německé strany. Nebylo by lepší koordinovat postup vůči těmto organizacím společně s Poláky? Jste spíše pro aktivní nebo pasivní politiku vůči nim?

Polský přístup je mi samozřejmě sympatický. Neustálé uhýbání a vyhýbání je sice trochu v tradici české politiky, ale je to nefunkční. ODS podepsala nedávno společnou deklaraci s polskou stranou „Prawo i sprawiedliwość“, jejíž předseda, pan Kascynski, je primátorem Varšavy. Postavili jsme se v té deklaraci proti budování centra vyhánění a celkem ostře jsme odsoudili tyto snahy. Polsko je v jiné geopolitické pozici než ČR, ale myslíme si, že i toto, a nejenom toto, je důvod, proč by zrovna Polsko mělo být blízkým spojencem ČR v rámci evropské integrace.

V Černínském paláci jste se už v minulosti několik týdnů zapracovával. Jaké principy by jste uplatňoval jako ministr zahraničí. Jaké by byly priority Vaší zahraniční politiky?

Je částečně na co navazovat a na druhé straně co měnit. Není tajemstvím, že především pokud jde o evropskou politiku a postoj k evropské integraci, tak by se priority dost viditelně posunuly.

A teď z trochu jiného soudku. Jakou hudbu posloucháte ráno v autě?

Teď poslouchám takový poslední objev tvrdé rockové hudby, který dostal dokonce cenu Grammy. Ta skupina se jmenuje Evanesence. Pak tam mám ještě dvě CD, a sice kompilaci písničkáře Oldřicha Janoty, což je taková neprávem pozapomenutá osobnost českého alternativního folku. Nahrávky pocházejí z osmdesátých let, byly teď remasterovány a vydány na dvojcdéčku. No a tady mám, a s tím otravuju Adélu (asistentka J. Z.), egyptského zpěváka, který se jmenuje Cheb Mami a proslavil se písničkou Desert Rose, již nazpíval společně se Stingem.

Takže Prodigy už ne?

To CD mám pořád někde schované, ale snažím se poslouchat nové a nové věci, když se mi zasteskne nebo se mi vybaví nějaká skladba, kterou jsem už dlouho neslyšel, tak si pustím i něco staršího. To je jasná záležitost.

Medailonek významného sudetoněmeckého sociologa Karla Valentina Müllera

Martin Erva

Je starým zvykem blahopřát učenci k narozeninám mnoho štěstí – slavnostním spisem. Taková díla mají cenu nejenom pro vědce a učitele, ale také – a ne méně – pro člověka. A při přemýšlení, jak to vhodně a srozumitelně vyjádřit, se ukazuje, že se nejedná o dvě rozdílné a oddělené oblasti (nebo řekněme kvality), ale že obě podstaty jsou nerozlučné, jsou jedním. Dáváme toto dílo do rukou badateli a vědci, lásky hodnému člověku Karlu Valentinu Müllerovi, lidskému učenci a učenému člověku. Kdo může říci, co převažuje.

Takto krásně byl uveden sborník k 65. narozeninám významného sudetoněmeckého sociologa K. V. Müllera.

Karl Valentin Müller se narodil roku 1896 v dělnické rodině v Podmoklech. Sociologii studoval na univerzitě v Lipsku. V letech 1927–1939 pracoval na saském Ministerstvu vzdělávání. Ve dvacátých letech vstoupil do Sociálně demokratické strany, ve které vydržel až do roku 1933, ale sociální demokraté nebyli tou partají, jež by plně odpovídala sociologové založení a obsahu jeho badatelské činnosti. Již v roce 1927 napsal Müller nadějně dílo *Dělnické hnutí a populační otázka*, ve kterém poprvé upozornil na nedodržování rasové hygieny. Vyjádřil zde obavu, že toto nedodržování je „větším vykořisťovatelem produktivní práce než mnozí průmysloví magnáti dohromady“.

Myšlenka socialismu mu byla blízká, a tak vstup do Národně socialistické dělnické strany (NSDAP) na sebe nenechal dlouho čekat. Vstoupil roku 1937. Již v roce 1935 napsal jednu ze svých nejvýznamnějších prací *Dělníkům vzestup prostřednictvím rasy a mistrovství*, která vyzdvihovala – jako krok správným směrem – začátek „sterilizací prvních sto tisíc rasově nemocných“. Ovšem tyto kroky byly z hlediska autorova celoživotního díla stále pouze startem, dle páně Müllerova odborného názoru měla být péče o „mistrovskou krev“, jež má státní význam, „systematizována a institucionalizována“.

Svými pracemi si K. V. Müller zanedlouho vysloužil pozornost akademické obce a státu, a tak docentura na univerzitě v Lipsku v roce 1938 a pak dokonce profesura na Technische Hochschule v Drážďanech byly logickým vyústěním jeho pilné vědecké práce. Svým výzkumům se konečně mohl věnovat naplno. Roku 1938 zaslal Říšskému ministerstvu

války a Rasově politickému úřadu memorandum, ve kterém upozorňoval na nebezpečí přílivu rasově cizí krve při okupaci Čech. Rasové škody lze zmenšit pokud si uvědomíme, že české elity jsou odcizenou, v minulosti „čechizovanou“, krví německou!

Po obsazení pro německý národ životně důležitého českého prostoru se důstojníkovi SS, veliteli protektorátní bezpečnostní policie a služby, Horstu Böhmemu, dostala do ruky Müllerova studie *Význam německé krve v českém národě*. To mělo významný důsledek pro další kariéru prof. Müllera. Pro jeho jmenování šéfem Katedry sociální antropologie na Německé univerzitě v Praze mluvila i obstojná znalost češtiny. Byl pověřen založením nového Ústavu pro sociální antropologii a biologii národa při filosofické fakultě univerzity. Od říšského protektora dostal za úkol provádět výzkumy ohledně „otázek psychologie změny národní příslušnosti a poněmčení“.

To byly Müllerovi neplodnější roky, přednášel v Lipsku, v Drážďanech a v Praze, kde kromě filosofické fakulty učil i na fakultě lékařské předměty „rasová hygiena“ a „populační politika“. Na přelomu let 1942 a 1943 se stává řádným profesorem na Filosofické fakultě Německé univerzity.

Müllerovým neuvěřitelně zaníceným pracovním nasazením strádala jeho žena, která se s ním v roce 1944 nechala rozvést. Zřejmě nebyla ani mentálně zcela v pořádku, protože ho na veřejnosti nazývala lumpem a zločincem. Müller reagoval vyšším pracovním nasazením. Ještě v roce 1944 odjíždí na účet Reinhard Heydrich Stiftung na několik cest po Slovensku a daří se mu hrdinsky uprchnout ze dvouměsíčního zajetí po vypuknutí Slovenského národního povstání. Za to Karl Hermann Frank uděluje Müllerovi Válečný záslužný kříž II. třídy.

Pro vyličení jeho dalších osudů použijeme výňatek z Biografického lexikonu dějin českých zemí vydaného Sudetoněmeckým landsmannschaftem v roce 1984:

*Müller, Karl Valentin, sociolog, * 26. března 1896 v Podmoklech, okres Děčín, † 3. srpna 1963 v Norimberku. Studium sociologie a sociální antropologie na univerzitě v Lipsku. 1927–1939 rada na saském Ministerstvu pro vzdělávání. 1939 profesor na Vysoké škole technické v Drážďanech. 1941–1945 řádný profesor na Německé univerzitě v Praze, od roku 1949 vedoucí Institutu pro empi-*

rickou sociologii v Hannoveru – Bamberku a docent v tamějším filosoficko-teologickém semináři. Od roku 1955 profesor na Vysoké škole pro hospodářství a sociální vědy v Norimberku. Autor mnohých sociologických studií, především k problematice uprchlíků. Člen několika mezinárodních odborných sdružení, mimo jiné od roku 1954 generální sekretář Mezinárodního ústavu pro sociologii v Římě.

Díla:

Dělnické hnutí a populační otázka (1927)

Vzestup dělníka (1935) [celý název zní: *Vzestup dělníka prostřednictvím rasy a mistrovství*, ale to autoři slovníku vynechali, zřejmě pro nedostatek prostoru]

Nadání a sociální rozvrstvení ve vysoce industrializované společnosti (1956)

Zaměstnanci ve vysoce industrializované společnosti (1957)

Poznámka:

Při psaní tohoto článku jsem vycházel především z práce doc. Kubů (FF UK Praha) *Podíl německé krve v českém národě*, která je dosud v přípravě k tisku a vyjde ve sborníku *AUC, phil. et hist, Sborník k počtě prof. Aleše Skřivana*. Panu docentovi děkuji za zapůjčení studie ještě před jejím tiskem. Přesnou citaci dodá vydavatel publikace doc. František Stellner.

martin.erva@eportal.cz

Vznik Sudetoněmeckého landsmannschafu a jeho nacistické kořeny

Lukáš Petřík

Vzniku Sudetoněmeckého landsmannschafu (dále jen SdL) předcházelo působení několika organizací, které se zpočátku zabývaly sociální pomocí odsunutým Němcům. Zlomem v činnosti sudetských Němců bylo povolení politické činnosti americkou okupační správou v roce 1948. Již 21. dubna tohoto roku vznikl Okresní svaz SdL v Memmingenu jako regionální organizace. Spontánně se konstituovaly desítky dalších místních a okresních skupin, především v Bavorsku. 16. ledna 1949 byla založena Zemská organizace SdL, jejíž předsedou se stal nechalně proslulý nacist Rudolph Lodgman von Auen, bývalý člen DNP, SdP a NSDAP.

V roce 1949 byl vyhlášen jeden ze základních a dodnes platných dokumentů SdL, tzv. Eichstättská adventní deklarace, kde se mj. objevují tyto požadavky: *Naším nezadatelným požadavkem je návrat vlasti v jazykových hranicích z roku 1937. Jde o nastolení udržitelného poměru mezi Německem a jeho západoslovanskými sousedy. Předpokladem pro to by také byla připravenost Čechů a Poláků vrátit vyhnáním Němcům jejich vlast. Všechny tyto úkoly mohou být řešeny pouze v rámci federalistického uspořádání Evropy.*

Tuto deklaraci podepsali: W. Becher (někdejší přívrženec Kameradschaftsbundu, člen NSDAP), Walter Brand (spiritus rector henleinovského hnutí), F. Brehm (SS Sturmbannführer, nositel zlatého stranického odznaku NSDAP), W. Hergl

(SS Hauptsturmführer, funkcionář NSDAP), H. Hönic (člen NSDAP, nacistický novinář), H. Götz (bývalý spolupracovník nacistické tajné služby, člen NSDAP), E. Lemberg (nacista a v r. 1938 člen Sudetoněmeckého freikorpsu), W. Turnwald (člen NSDAP, spolupracovník SD), E. Franzel (původně soc. demokrat, za okupace policejní důstojník jednotky podílející se na popravách českých vlastenců v Kobylisích), W. Zawadil (vysoký funkcionář NSDAP a spolupracovník nacistické tajné služby), R. Schreiber (bývalý nacista), G. Preissler (bývalý nacista), H. Schütz (člen SdP), W. Jaksch (sociální demokrat), R. Reitzner (sociální demokrat), P. Sladek (duchovní).

Celostátně se SdL ustavil 25. ledna 1950 na setkání v Detmoldu, kde bylo přijato druhé základní prohlášení SdL, které opět požadovalo *právní nárok na vlast a znovuzískání vlasti*. Mezi sedmnácti signatáři se to bývalými funkcionáři NSDAP opět jenom hemžilo: R. Lodgman, B. Tins, R. Staffen, R. Wollner, E. Leibl, H. Schmidt, K. Schneider, S. Benatzky, A. Diewock a další. Nakonec nutno zmínit, že výše zmíněné deklarace a z nich vzešlé požadavky zůstávají nadále v platnosti, stejně jako v Sudetoněmeckém landsmannschafu nadále působí řada „bývalých“ nacistů...

Informace čerpány z publikace:

Hruška, Emil: *Pohoří divočáků aneb Sudetoněmecké kapitoly*, Praha 2002

autor je studentem FF UK v Praze

Drolící se Unie

Lukáš Kovanda

Unie svobody je zářným příkladem toho, jak se nemá dělat politika. Zejména v posledním roce obsahuje vyřčená věta „Jsem členem Unie svobody“ nakyslý nádech marnosti a promrhaného času na stranických schůzích, jejichž účastníci ať rozhodnou, jak rozhodnou, ženou svoji partaj do nevyhnutelné záhuby. V posledních dnech a týdnech byly Unii zasazeny další těžké rány, když ji opustili poslanci Vrbík a Bieleš. Kde hledat příčiny neúspěchu projektu US a dalších paralelních skupin typu Čtyřkoalice, „trojkoalice“, Koalice, a US-DEU?

US byla v druhé polovině devadesátých let vystavěna na třech ztrouchnivělých pilířích: politickém amatérismu, politickém kariérismu a na jakémsi zdegenerovaném vzdoru vůči „mateřské“ ODS a později vůči opoziční smlouvě. Typickým představitelem politického amatérismu byl sám partajní „otec zakladatel“ Jan Ruml. Žádný jiný exdisident nezůstal v reálpolitice tak dlouho, to je však jeho jediné a navíc sporné plus. Po neúspěšném ministrování na vnějšku se pokusil postavit na vlastní nohy při tzv. „sarajevském atentátu“ z konce roku 1997. Rumlovy pohnutky možná byly upřímné, možná se opravdu chtěl distancovat od pochybných finančních machinací vládní strany, avšak provedení „atentátu“ bylo krajně nešikovné, nepolitické a prvoplánové; pozdějším četným kritikům dalo do ruky mocnou zbraň právě možností označení Rumla jako zrádce a „atentátníka“.

Po vzniku US byla situace značně nepřehledná, ODS navíc v prvních měsících roku 1998 povážlivě ztrácela na preferencích. Na základě tohoto faktu „posilnila“ Unii smečka kariéristů a oportunistů, kteří subjektivně cítili, že v ODS si už na slušné živobytí

nevydělají a nechtěli přitom ztratit své pracně vybojované stranické postavení. Tito lidé dnes svého činu patrně litují, někteří se dokonce pokoušejí o návrat zpět pod křídla občanských demokratů. Problémem je, že mezi kariéristy je pravděpodobnost vygenerování skutečné politické osobnosti limitně nulová. Právě absence opravdových person byla a je palčivou potíží, která se táhne jako nit celou existencí US. Možná namítnete, že Hana Marvanová byla osobnost. Ano, ale osobnost absolutně se nehodící do politického života, což, nutno k jejímu dobru přidat, již sama, na rozdíl od četných kolegů – „kozlů zahradníků“, pochopila a politický svět opustila. Uvidíme, na jak dlouho...

Posledním velkým unijním bolákem byl program této strany, jenž byl založen na permanentní negaci postojů ODS. Ač k sobě tyto strany měly teoreticky nejbližší, obě si nakonec našly opoziční či posléze dokonce i koaliční partnery v levicových socialistech. Kdo si vzpomíná na ostrou mediální masáž „oposmlouvy“ z konce devadesátých let, musí se dnes podívat nad nepřítomností kritiků koaličního spojení ČSSD a US. Mediální scéna zjevně měří dvojím metrem, avšak ani přívětivá média Unii nepomáhají, strana zůstává nemastnou, neslanou a bezpohlavní.

Unie svobody - Demokratická unie

UNIE

Dnes se zdá, že US je definitivně v troskách, tři ztrouchnivělé pilíře už udržují pouze poslední tři ministři ve vládě, na víc jim nezbyvá síla ani konstituce. Kdo nevěří na zázraky, Unii již odepsal. Vezměme si z toho ponaučení, že na chybných, amatéristicky negativistických postojích se solidní a dlouhodobě úspěšný projekt vystavět nedá. A zdaleka to neplatí jen pro politiku.

lukas.kovanda@portal.cz

Nezaměstnanost vylétla na 10,8 procenta

Jiří Jiše

Doslova šokující jsou výsledky lednové míry nezaměstnanosti v Česku, která vylétla o půl procentního bodu na historicky nejvyšších 10,8 procenta. Tyto výsledky mimo jiné ukazují, že současná vláda si s nezaměstnaností nedokáže poradit, a že za levicových vlád nezaměstnanost roste navzdory teorii, podle které se levicové strany údajně starají o sociálně slabé.

Příčiny vysoké nezaměstnanosti

Jaké jsou příčiny tohoto stavu a jak ho odstranit? Vyděme z triviální úvahy: pokud má vzniknout pracovní místo, je nutné, aby jej jednak někdo vytvořil (poptávka po práci) a jednak musíme mít někoho, kdo bude ochoten na tomto místě pracovat (nabídka práce). Interakcí nabídky a poptávky vzniká rovnovážná mzda. Tato mzda je pro pochopení fungování trhu práce naprosto klíčovým bodem – bude-li překročena, musí nutně nastat nedobrovolná nezaměstnanost, ať se to někomu líbí, nebo ne.

Existují v České republice tlaky za zvýšení mezd nad rovnovážnou úroveň? Odpověď zní: samozřejmě ano. Neustále se zvyšuje minimální mzda – právě k 1. lednu 2004 stoupla na 6700 korun měsíčně, což při odvodech na sociální a zdravotní pojištění ve výši 35 procent znamená celkové pracovní náklady 9045 Kč. Jinými slovy, pokud přidaná hodnota, kterou firma najmutím dalšího zaměstnance získá, bude nižší než 9045 korun, zůstane tento pracovník nadosmrtně nezaměstnaný. Nízkou produktivitu práce mají především lidé s nízkým vzděláním, zdravotními problémy atd., prostě sociálně slabí. Jsou to tedy právě ti, jimž má být pomoheno, a kterým se ve skutečnosti jejich životní situace ještě zhoršuje.

Můžou za to odbory?

Dalším faktorem, který tlačí mzdy nad jejich rovnovážnou úroveň, mohou být odbory. V České republice nejsou odbory příliš silné a jejich vliv je ve většině podniků zanedbatelný. Na druhou stranu, v podnicích, které existovaly ještě za socialismu, působí odbory téměř vždy. V minulých letech rostly reálné mzdy značně rychleji než HDP – zatímco reálné mzdy rostou již dva roky průměrným tempem 6 až 7 procent ročně, HDP rostl jen o 2 až 3 procenta ročně. Pokud tak zaměstnavatelé činili dobrovolně, k nezaměstnanosti to nevedlo. Ale pokud byly v mnoha podnicích na nátlak odborů zvýšeny mzdy více, než o kolik vzrostla produktivita práce, muselo dříve či později dojít buď k omezení počtu pracovních míst nebo podnikových investic (což jinými slovy znamená omezení produkce, a tedy i počtu pracovníků v jiných podnicích).

Nepřeceňujme roli sociálních dávek

Co se týče nabídky práce, je část nezaměstnanosti zcela nepochybně způsobena existencí podpory v nezaměstnanosti. Mnoho mých známých si po střední škole nejdříve vybralo svou půlroční „rentu“ a teprve pak začalo pracovat. Nepřeceňujme však dopad sociálních dávek na výši nezaměstnanosti. Jednak nevysvětlují, proč nezaměstnanost dlouhodobě roste, dále na trhu práce je zoufalý nedostatek pracovních míst, takže mnozí nezaměstnaní ani nemají na výběr mezi dávkami a platy. Tyto dávky jsou také časově omezené a nedokáží vždy vysvětlit dlouhodobou nezaměstnanost. Konečně, výše dávek v nezaměstnanosti se od dob pravicových vlád prakticky nezměnila, a přesto tehdy byla nezaměstnanost minimální. Každopádně však podpory způsobují velkou část krátkodobé nezaměstnanosti.

Zbývá nám poptávka po práci. Proč podnikatelé nenajmí nové zaměstnance? Celkem racionální úvaha je, že s každým dalším zaměstnancem vyprodukuje, a tedy i vyděláme, více. Přesto podnikatelé najímají jen málo nových pracovníků. Jedním z důvodů může být příliš nepružný trh práce. Pokud je ochrana pracovníků příliš vysoká, nenajímají podnikatelé nové pracovníky dokonce ani v případě, kdy produktivita tohoto zaměstnance je vyšší než jeho mzda. Podnikatelé totiž žijí ve světě nejistoty – v budoucnu mohou přijít o zakázky, ekonomická situace se může zhoršit atd. Pokud je obtížné, ba přímo nemožné, pracovníka propustit, podnikatelé jich raději najímají méně. Menší ochrana pracovníků tedy znamená nižší nezaměstnanost a naopak. Tak např. v USA a Velké Británii s liberálním pracovním zákonodárstvím je nezaměstnanost poloviční ve srovnání se „sociální“ západní Evropou.

Tříprocentní růst HDP, nulový růst nezaměstnanosti

Konečně posledním faktorem, který má na výši nezaměstnanosti značný vliv, je růst ekonomiky (HDP). V České republice za posledních sedm let klesala nezaměstnanost pouze v roce 2000, a to jen velmi mírně. V tomto roce rostl HDP o 3,3 procenta, což bylo nejvíce za toto sedmileté období. Jinými slovy, hranice kolem 3,3 procenta růstu ekonomiky je hranicí, kdy se nezaměstnanost začíná (ovšem pouze velmi mírně) snižovat. Současná vláda však této hranice není bohužel schopna dosáhnout.

autor je studentem VŠE v Praze

Komu se hodí regulace nájmu?

Václav Voseček

Se zájmem bylo možné pozorovat „bitvu“ ministrů Sobotky a Němce o to, jak budou růst regulované nájemní. Zda to bude o 7, 10, nebo 15 procent. V Praze je regulované nájemné zhruba 2 200 Kč, takže v Praze to znamená růst o 144 až 330 Kč. Směšné oproti normálním tržním nájům od 10 000 Kč výše. „Nárůst by měl být co nejmenší, aby na to lidé měli,“ říká Stanislav Křeček, ochránce nájemníků. Jako by nestačilo, že už nyní pseudonájemné mnohdy nestačí ani na opravy chátrajících domů. Panu Křečkovi ale asi tolik nejde o práva nájemníků, jako o osobní prospěch. Vždyť kvůli němu jsou chudé rodiny nevlastníci dekret odsouzeny žít za tržní nájemné, které je kvůli regulaci vyhnáno vzhůru. Zato „sociálně potřebný“ Křeček si lebedí v nájmu za pár stovek. Nezajímá ho ani fakt, že Ústavní soud označil regulaci za protiústavní. Pokud jde o peníze, právo musí jít zkrátka stranou. Je však hodně lidí, kteří na současný stav těžce doplácejí.

Nelze se divit klesající intenzitě porodnosti; mladá rodina si těžko může pořizovat děti, když nemá kde bydlet. V tomto světle směšně působí vládou deklarovaná podpora rodin. Daleko více se to podobá podpoře černého trhu. Důchodci často pronajímají své regulované byty za tržní ceny a získávají tak nezda-

něné příjmy na úkor majitele domu i nájemníků. Tohle mají být ti lidé, kteří na deregulaci nemají? Dosavadní stav neumožňuje lidem stěhovat se za práci, po zaplacení desetitisícového nájemného zbude z výplaty tak na chleba se solí, proto je výhodné brát na venkově podporu a přivydělávat si melouchy. Nebylo by lepší, kdyby místo neproduktivních lidí, koukajících se za pár korun z okna na Václavák, tam bydleli lidé, kteří budou pracovat a na důchod jim vydělávat? Není tolik potřeba stavět nové byty, např. v Praze jich je v přepočtu na tisíc obyvatel více než v kterémkoliv jiném hlavním městě Evropy. Jen u nás jsou tyto byty neefektivně využívány a jejich nedostatek je pouze umělým výtvozem regulace.

Nikdo si nepřeje, aby sociálně slabší bydleli pod mostem. Po plošné deregulaci by ti opravdu potřební dostali podporu na bydlení. Třeba z peněz, které vyberou města navíc na nájemném. Ovšem současná „deregulace“ o pár procent neprospěje nikomu. Sociálně potřební v regulovaných bytech vládu nezajímají a ti, kteří na tomto pozůstatku doby minulé vydělávají, tak budou činit i nadále.

autor je studentem VŠE v Praze

FINANCE MAGAZINE

ČASOPIS O FINANČNÍM RŮSTU

www.financemagazine.cz

ECFD NEWFINANCES

NEWFINANCES, s.r.o., Národní 11, 110 00 Praha 1, tel.: 222 075 412, 224 236 326, fax: 222 075 411

Znalosti nebo voodoo

Vavřinec Kryzánek

Většina poznatků z makroekonomie a mikroekonomie, se kterými jsem se seznámil na Vysoké škole ekonomické, má status voodoo. Neříkám, že vyučované principy nebo teorie jsou chybné a nepravdivé, říkám pouze nebo dokonce, že jsou arbitrární. Při jejich výuce mi totiž přednášející téměř nikdy nepředvedl, jaký má daná teorie vztah k systematickému pozorování ekonomické historie a k předchozím dokázaným poznatkům. Nemám tedy žádný důvod, proč předložené principy pokládat za pravdivé. Jsou pro mě sadou vět, které je třeba občas zarecitovat jako básničku při zkoušení na cestě za vysokoškolským titulem, ale rozhodně nepoužívat v reálném světě.

Řekněme si to narovinu – keynesiánská ekonomie mě ani moje spolužáky nevybavila schopností předpovídat ekonomickou budoucnost. Vždyť i ti nejlepší keynesiánští ekonomové odhadují budoucnost se stejnou přesností jako slečna Cleo, ale zato s podstatně většími náklady. Jen velmi málo z nás opustilo naši globální makro třídu s dojmem, že získali lepší pochopení fungování ekonomiky nebo cenné profesionální dovednosti, pokud se mezi ně nepočítá schopnost předstírat porozumění keynesiánské analýze.¹

Jistě, ekonomická teorie se od básně liší mimo jiné tím, že mezi jednotlivými větami nebo slokami, chcete-li, existují přesné logické vazby. To na její arbitrárnosti ale nic nemění. Vnitřně logických systémů lze vymyslet nekonečně mnoho jako např. tuto sérii výroků: „Jablka jsou ostrá a tvrdá jako ocelová čepel nože“, „Houska je houska“, „Z těchto předpokladů vyplývá, že si jablkem mohu rozkrojit housku“.

Nemyslím si ale, že by vysokoškolské studium ekonomie bylo zcela neužitečné. Ekonomie, která je dnes velmi matematická, umožňuje celkem zábavnou formou dobré procvičení matematiky a logického myšlení. Třeba lineární algebra se hned stane srozumitelnější, když si člověk uvědomí, že vektor jako uspořádaná n -tice může představovat třeba n peněžních toků, které v čase přinesou nějaké aktivum svému majiteli. Pokud lze např. vektor peněžních toků určitého aktiva vyjádřit jako lineární kombinaci vektorů peněžních toků ostatních aktiv, pak by se cena tohoto aktiva měla podobat ceně kombinace ostatních aktiv, jinak by zde mohla být příležitost k arbitráži. Ekonomie se nedá naučit hraním si s algebrou nebo analýzou, ale na druhou stranu se díky blízkosti mo-

derní ekonomie a matematiky či statistiky může její student snáze přiblížit těmto disciplínám, jež jsou zase užitečné v řadě aplikovaných ekonomických oborů, jako jsou podnikové finance nebo investování.

Moderní ekonomie je dále užitečná také tím, že umožňuje pochopit vývoj důležitých tržních cen. Samozřejmě ne v důsledku své pravdivosti, ale protože na jejím základě jednají v dnešním světě smíšených ekonomik občas vlády a často centrální banky. Třeba představitelé amerického Federálního rezervního systému věří, že slabý trh práce snižuje nebezpečí zrychlení inflace, proto dluhopisy a měnové trhy v současné době prudce reagují na zprávy z trhu práce.

Pokud jde o racionální ekonomické poznatky, ty se dají získat z řady jiných pramenů, než jsou standardní učebnice. Kde tedy hledat? Profesionální a akademické žurnály nabízejí tisíce studií, které někdy obsahují užitečné poznatky, jež jsou alespoň částečně podložené pozorováním reality. Klíčová je znalost ekonomické historie, která je „laboratoří“ ekonomie. Určitě se hodí i pochopení racionální filozofie. Pokud např. filozofie učí o fundamentální nutnosti svobody a ochrany vlastnických práv pro šťastný a produktivní život člověka, tak by se ekonom neměl snažit vysvětlit rozdíl v životní úrovni obyvatel zemí severní Afriky a Hongkongu v důsledku rozdílné míry úspor. Určitě stojí za to přečíst si klasické ekonomy.

Zatímco géniové, kteří zůstávají v líhni akademického světa, mohou odvodit některé velmi logické a lákavé teorie, nižší váhy, které musejí pracovat a uspět v rušném prostředí trhů, mají jasnější a mnohem použitelnější obrázek o tom, jak věci skutečně fungují.²

Jedním z nejlepších zdrojů jsou však publikace firem, které dlouhodobě radí institucionálním investorům, a pro které představuje tato služba hlavní zdroj příjmů. Takové firmy mají totiž daleko náročnější publikum, než jsou studenti, a protože na pravdivosti a užitečnosti jejich rad závisí i jejich živobytí, tak mají motivaci k co největší objektivitě.

1/ West, Andrew: *Modern Keynesian Macroeconomics – An Assault on Human Mind*. Článek je dostupný na adrese www.capitalism.org.

2/ Ranson, David: *Market Data, Contrarian Conclusion and the Economy*, www.hcwe.com.

Drogy a meze svobody

Stanislav Vejvar

Životní styl západní společnosti budí v našich občanech obavy kvůli toleranci drog. Myslím si, že to není pouze *projev české malosti a ustrašenosti ze všeho nového a nezvyklého*. Může se jednat o oprávněný strach před možným zničením lidské existence. Měkké i tvrdé drogy pronikající především mezi mládež jsou většinou veřejností nahlíženy prizmatem všeobecného ohrožení morálky. Ani běžní lidé se při diskusi o drogách nevyhnou zaběhnutým klišé. Ulevují si poukazem na upadlé mravy mládeže, zastírajíce tak pocívaný strach z drog. Do první řady ohrožených patří děti a mládež.

Západní liberální systém, zápasící s drogami, kolabuje. Podle mínění evropských odborníků mají země střední Evropy, chystající se ke vstupu do EU, k ideálu také daleko. Ředitel Evropského monitorovacího

centra pro drogy a drogové závislosti (EMCDDA) Georges Estievenart ve výročních zprávách za rok 2003 hovoří pesimisticky o stavu konzumace drog v členských i kandidátských zemích EU. Jeho analýzy nejsou povzbudivé a ústí ve slepé uličce. Estievenart přiznává určitý úspěch v postupu vůči drogám. Zároveň však vysvětluje svoje obavy a bezmocnost. Evropská instituce totiž neumí zamezit dlouhodobé formy šíření a užívání drog.

Drogové nebezpečí je pro mnohé teenagery prostředkem zábavy. Věřím, že tohoto nouzového „kamaráda“ si volí také z pocitu vlastní osamocení a chybějícího společenství. Filozofický důvod pro odmítnutí

drog se jmenuje lidská svoboda. Hmotné věci, vůči kterým se člověk ocitne v podřízeném postavení, se stávají pánem lidské osobnosti a svobody. Pokud droga různého stupně návykovosti donutí lidský organismus k trvalé konzumaci, ztrácí člověk svobodu a svobodnou vůli rozhodnout se přestat. Výměnou za

tento duševní a duchovní žalář je mu krátká „rozkoš“ drogového opojení. To sice může indiánského šamana uvést do stavu umožňujícího komunikaci s mrtvými, ale v důsledku vede k chátrání tělesné i duševní existence člověka. Nepopiratelné je, že člověka může o svobodnou vůli připravit také alkohol nebo cigarety.

Pro běžného českého rodiče představuje měkká i tvrdá droga primárně existenční ohrožení vlastního potomka. Matky s dětmi ve školním věku se ani

tak nezajímají o „osvícenou“ debatu intelektuálů nebo o utilitaristické pohnutky, jež stojí v pozadí snah o legalizaci drog. Tyto matky chtějí především uchránit svoje děti před zákeřným nebezpečím. V této souvislosti si myslím, že tvrdý protidrogový kurs, který nasadila KDU-ČSL a její předseda Kalousek, nelze chápat apriorně jako libivý předvoleb-

ní tah. To bychom mohli názor předsedy US Petra Mareše, vyslovujícího se pro částečnou legalizaci marihuany, pokládat rovněž za účelový a mající za cíl získat voliče US mezi konzumenty této drogy. Představitelé lidové strany pokládají zpřísnění sankcí hlavně proti dealerům za nutné kvůli malé účinnosti současné protidrogové politiky státu. Miroslav Kalousek označil drogy za vraha našich dětí a zdroj terorismu, neboť existuje souvislost mezi drogovým obchodem a organizovaným zločinem. Podle křesťanského pohledu je užívání drog proviněním proti přikázání *nezabiješ*, vztahujícímu se i na poškozování vlastního zdraví.

Příznivci legalizace drog používají záměrně řadu zastíracích manévrů. Jedním z nich je přepjatá generalizace pojmu droga. S cílem zamlžit nebezpečnost

LSD

klasických drog zařazují do této škatulky také alkohol a cigarety s tím, že se jedná rovněž o návykové látky. Není pochyb o tom, že nemírné užívání těchto produktů je nebezpečné pro lidské zdraví. Avšak třeba pivo se u nás pilo celá staletí. Ve středověku se z něj dokonce, kvůli jeho vitamínové vydatnosti, vařily polévky a omáčky. Ale co je hlavní: středoevropské národy, které pivo hojně konzumovaly a konzumují, nebyly přes letitou zkušenost se zlatým mokem uvrženy do duševního a fyzického zoufalství, do jakého vede dlouhodobá konzumace drog.

Není vždy východiskem volat po silném státu, který jediný v poslední instanci může uvést v život neomylně správný postup. Prvním aktérem protidrogové iniciativy je přirozeně rodina. Společenství rodin ve vzájemné komunikaci může pro protidrogovou prevenci učinit mnohem více než represivní akce státu. Ta přichází ke slovu tehdy, když z důvodů společensky nebezpečného chování narkomanů nepřichází v úvahu jiná alternativa. Příčině šíření drogové závislosti může předejít jedině dobrá rodinná

Lysohlávka

výchova a vedení dětí k takovým občanským postojům, díky kterým se potomci rodičů nebudou muset schovávat za všudypřítomný stát, ale budou se umět postavit samostatně problémům moderní doby. V protidrogové prevenci jsou často úspěšné křesťanské rodiny. Účinnost náboženství proti nebezpečným sociálním jevům přiznala řada sociologů (např. Masaryk, Vašek). I přes sociální pracovníky, kurátory mládeže a psychologické poradce, které nabízí stát, zůstává na rodičích prvořadá povinnost chránit děti před drogami. Spíše než o podpoře různých center bezplatného poskytování injekčních stříkaček by proto odpovědní politici mohli hledat cesty k tomu, jak pomoci přímo konkrétním rodinám, potýkajícím se se smrtelným nebezpečím drog.

Poznámka:

Příspěvek je rozšířenou verzí článku S. Vejvara, otištěného pod názvem *Drogy berou lidem svobodu...* v MF Dnes 6. 3. 2004.

stanislav.vejvar@portal.cz

Pražský klub Mladých konzervativců
děkuje za podporu

<http://www.intelek.cz>

Nebojme se ztráty národní identity

Aleš Misař jr.

Čím více se blížilo datum vstupu do Evropské unie, tím více z řad naší veřejnosti nabývaly na síle hlasy, které vyslovovaly obavy o ztrátu české identity, popř. suverenity. Bylo by na místě si uvědomit, nakolik jsou tyto starosti oprávněné a nakolik jsou jen samovolně rozbujelým strašákem. Předně je nutné určit, co si vůbec představujeme pod pojmem „národní identita“. Každý občan, ať už je jeho intimní vztah k mateřské zemi vroucný nebo ochladlý, cítí národní identitu trochu jinak; to je nezvratná záležitost plurality názorů. Národní identitu tak může tvořit věčný odkaz Jana Husa, dlouhá historie tělovýchovné jednoty Sokol nebo historicky bližší Květnové povstání a obrázek barikád vztyčených na odpor okupantům. A pak už se samy dotvoří neviditelné spojovací nitky, které vykreslí jednotlý obraz národní identity. Tyto kamínky češství nakonec poskládají nezaměnitelnou mozaiku ryzí „českosti“. Národní identita se v tomto případě stává záležitostí srdce a subjektivního pocitu jejího nositele. Nemusíme se proto příliš podívat, že se průměrný Čech přinejmenším pozastaví nad takovou událostí, jakou je vstup do Evropské unie. Vstupujeme do politického útvaru, ve kterém se budeme muset podřizovat vnějšímu mocenskému centru; „*To už tu jednou bylo!*“ řekne si s podezřením a tím potvrdí, že je v něm představa národní identity organicky srostlá s myšlenkou národní suverenity, kterou koneckonců bude obhajovat i méně uvědomělý vlastenec. Z toho by vyplývalo: odevzdání části naší suverenity vnějšímu mocenskému centru povede k narušení české národní identity. Obava o ztrátu národní identity je sympatická a dokazuje, že vztah k mateřské zemi nám ani na prahu jedenadvacátého století není lhostejný. Proti tomu se nedá nic namítnout. Ale – kde je psáno, že národní identita je při vstupu do EU tím největším problémem, pro který stojí za to zůstat stranou evropského projektu?

Nejprve chci upozornit, že EU se ani zdaleka nechová čisť jako nadnárodní útvar na způsob federace. Její vývoj charakterizuje téměř neřešitelné dilema mezivládního a nadnárodního pojetí. Za druhé – je třeba oddělit od sebe pojmy *stát* a *národ*, abychom pochopili, že jistá ztráta tolik propírané suverenity neznamená zničení národní identity. V čase rozvinutých demokracií a pokročilé evropské integrace není pro splynutí významu pojmů státu a národu místo. Stát by měl být chápán jako výplod lidského rozumu, prostředek k uspořádání vztahů mezi jednotlivci a zájmovými skupinami na vymezeném území, zatímco národ v tomto státě tvoří podpůrnou složku a „svému“ státu je hodnotovou náplní. Ale je na každém jednotlivci, jak silný vztah si k této hodnotě vypěstuje.

Vyhraněný nacionalismus je v mírových dobách narušitelem mezinárodní rovnováhy a jako takový je vlastně politikou založenou na iracionálním a někdy až fanaticky vášnivém podkladu. Předpokladem dobré spolupráce mezi státy je zdravé krocení nacionalismu. Stejně tak v kolektivu musí jedinec potlačit své sobecké zájmy, chce-li přispět k jeho kvalitnímu fungování. A proto bych před poučkou, že *národ tvoří stát*, dal za současných podmínek přednost větě *občané tvoří stát*. To není přehlížení práv národa, ale uznání práv občanů tvořit podobu státu bez ohledu na jejich národní původ. Politik, který na prvním místě vidí národ, pak v rámci svého státu může ukřivdit příslušníkovi menšiny.

Zvýšený důraz na *občanskou společnost* je důkladně prověřen ve státech Evropské unie, neboť tam je na základě tzv. „čtyř svobod“ pohyb osob různých národnostních příslušností v různých státech zaběhnutým zvykem. Kéž bychom také my časem dospěli k takovému chápání občanské společnosti.

V referendu většina z nás hlasovala „ano“ pro vstup. Již je pozdě skuhrat obavami o národní identitu. Nyní bychom se měli soustředit na to, abychom té identitě udělali dobré jméno. Představa, že se „rozpustíme“ v nadnárodním útvaru, se mi zdá velice zcestná. Rozpustila se snad Francie, Německo, Rakousko nebo Finsko? Podle mě nelze nějakým úřednickým nařízením nebo listem papíru zničit to, co do národního vědomí dějiny ukládaly stovky let. Jestliže si národní identitu nese ve svých hlavách a srdcích, nemůže ji odtud přece žádné nařízení z Bruselu vykořenit. Osud naší národní tradice, kultury a státnosti zůstává i po vstupu v našich rukou. Bez ohledu na to, že se formálně jisté části státní svrchovanosti vzdáváme.

Jistě, může se stát, že kolo dějin se mohutně pootočí a náhle o sobě budeme mluvit jako o Evropanech se stejnou vážností, s jakou se dnes přiznáváme k češství. Někomu se vize „uměle“ zkonstituované evropské identity může zdát přímo děsivou. Dobrá, ale i kdyby šlo něco takového vytvořit uměle (viz např. příprava evropské ústavy), jak rychle by takovou hodnotovou konstrukci lidé přijali za svou? Jestliže s léty přece jen přijmeme jakousi evropskou identitu, pak prostě tím, že se vyvine spontánně našim členstvím a soužitím s ostatními státy v EU. Postupem času bychom vlastně takovému „evropanství“ v nás nevědomky vybudovali legitimitu. A kdo říká, že národní identita nemůže přetrvat ani po boku té evropské?

EU NEOHROŽUJE
NÁRODNÍ IDENTITU

Vlastenectví – konzervativní postoj

Lukáš Petřík

Byly doby, kdy vlastenectví bylo považováno za samozřejmost a bylo věcí lidské a občanské cti. Ale s nástupem socialistických, levicově liberálních a postmoderních pseudoideologií začal být vlastenecký postoj označován jako politováníhodný relikv minulosti. Místo toho byla nastoupena cesta neomezené tolerance vůči všemu a všem, cesta mravního relativismu a výsměchu jakékoliv tradici. Vše staré, tradiční, jako je národ, vlast a rodina, musí dle zastánců těchto utopických idejí ustoupit vizím budoucích světlých internacionálních a multi-kulturních zítřků, kdy každý bude milovat každého a každý bude milován každým, kdy vše bude patřit všem a všichni budou mít vše dohromady. Vlastence potom tito utopisté nazývají šovinisty a xenofoby, což je holý nesmysl, jelikož opravdový vlastenec si váží ostatních národů, pokud nechtějí omezit svobodu, tradice a práva národa jeho.

Jako konzervativce a vlastenec, nedůvěřivý vůči všem novátorským, historickou zkušeností neproověřeným konstruktům, cítím potřebu hájit přirozené tradiční hodnoty, které nám byly předány našimi předky. Vlastenectví jako jedna z těchto hodnot je pro mě pocitem sounáležitosti se zemí, v níž jsem se narodil, a s národem, který tuto zem obývá. Ale národem pro mě nejsou jen moji současní spoluobčané, ale i všichni ti, kteří se snažili po celá staletí svůj národ a svou vlast zvelebovat a rozvíjet, předat ji dalším generacím a ty zase dalším. My zase máme morální povinnost vůči našim potomkům zachovat pro ně svobodu, tak jako se jí snažili zachovat pro nás ti, kteří tu byli před námi v předlouhé historii naší vlasti a národa. Tím se zajišťuje kontinuita a tradice. Tento postoj zastával už např. prvorepublikový národní demokrat Viktor Dyk: *Přítomní, kteří nevzpomínají na mrtvé a nemyslí na budoucí, jsou vším jiným spíše než národem.* Velmi podobná je i slavná myšlenka „otce konzervatismu“ Edmunda Burka: *Společnost je vskutku kontraktem... stává se partnerstvím nejen mezi živými, ale mezi živými, mrtvými i dosud nenarozenými... Lidé, kteří se nezajímají o své předky, se nedočkají radosti ze svých potomků.*

**EU OHROŽUJE
NÁRODNÍ IDENTITU**

Viktor Dyk

Láska k vlasti a národu je cit, který se racionálně těžce vysvětluje. Přirovnal bych jej k přirozené lásce, loajalitě a sounáležitosti k rodině. Samozřejmě, že tak jako vztahy v rodině nejsou vždy ideální, stejně tak nejsou ani ideální vztahy uvnitř národa. Mělo by být však naší snahou nalézat to, co nás jako Čechy spojuje, a navenek být jednotní. Uvědomit si, že sdílíme společnou historii, tradice, kulturu, identitu, jazyk, ale i budoucnost. Národ je entita, jež nás v bytí přehledně. My zemřeme, ale národ a vlast zůstane.

Hlavní, co ale sdílíme, je naše svoboda, suverenita v rozhodování, o kterou se nesmíme nechat připravit nějakými snilkami a utopisty a na druhou stranu velmi realisticky smýšlejícími zástupci velmocenských zájmů, protože to, jak to bude s naší zemí vypadat, je pouze jen a jen naší věcí a žádným bruselským úředníkům do toho vůbec nic není. Nevěřme tomu, že naše problémy vyřeší někdo za nás. Nedopusťme to, aby nás jednou naši potomci proklínali za to, že jsme je svou nerozvážností a naivitou připravili o to nejcennější, co máme – o svobodu. Proto odmítněme všechny konstruktivistické utopické projekty od Hitlerovy Nové Evropy až po tu Evropu Nejnovější!

Na závěr malá hádanka.

Kdo, myslíte, pronesl tuto větu?:

Co se plánovitěho hospodářství týče, jsme stále ještě na úplném začátku a já si představuju, jaká je to krása budovat celoněmecký a evropský hospodářský řád.

- a) Gerhard Schröder,
- b) Berndt Posselt
- c) Adolf Hitler.

[c] je správně!, ač se zcela nedá vyloučit ani možnost a) a b).]

autor je studentem FF UK v Praze

Ekonomika über alles?

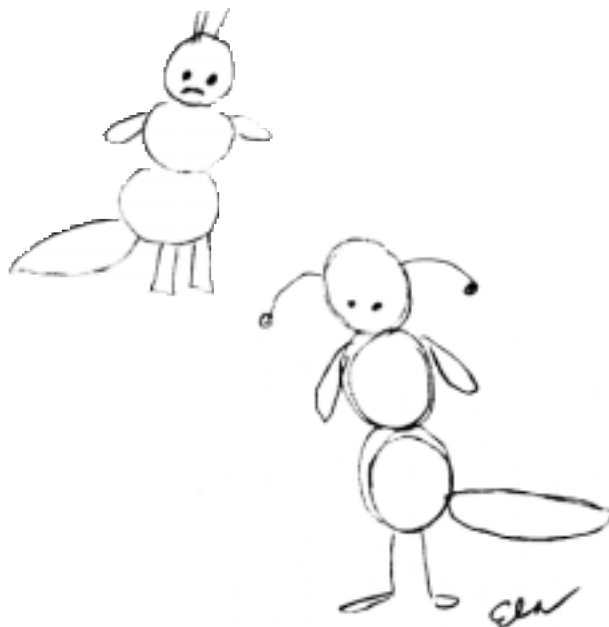
Petr Tryščuk

Rád bych se vyjádřil k polemickým článkům na téma ekonomie a ekologie, a to především ke článku Ondřeje Vašíčka *O kultu Panenské přírody* (viz Portál 5/2003). Myslím, že by pohled (a částečně kritika) konzervativně smýšlejícího ekologa mohla případné diskusi jen prospět. Jsem vlastenec a logicky tedy i miluji svou přírodu. Ne ten ekolog, jehož obraz vytváří média - žádný levičák připoutaný k jaderné elektrárně. Jsem euroskeptik, žere mne zneužití přírody ve prospěch EU, žere mě slučování ekologie s anarchismem či levicovým myšlením (obzvláště když to není pravda). Bohužel levicový trend a eurooptimismus posilují i také snahy pravice vyzdvihnout ekonomiku nade vše jako samospasitelný nástroj. Obzvláště my na severní Moravě jsme na takové účelové (a jaksi nefunkční) hypotézy velmi alergičtí.

Vyjádřím-li se k vztahu ekonomiky a ekologie, stavím se jako většina ekologů za udržitelný rozvoj. V mnoha ohledech se dá vše skloubit dohromady. Řekl bych, že většina ekologů je pro jadernou energii již jen pro její ekologičnost a uvědomují si slepé a hloupé argumenty odpůrců jaderné energie. To platí pro tunely i další „mediálně sporné projekty“.

Závěry Vašíčkova článku mi připomely výroky, které zazněly v debatě ohledně vstupu do EU, kdy jistá moderátorka tvrdila debatujícím, že EU posílí suverenitu ČR. Stejně tak komicky vyzní tvrzení, že dálnice je součástí přírody podobně jako mraveniště. Vedu projekt Formica (lesní mravenci) v oblasti Beskyd. A mravenci - na rozdíl od dálnice - přírodě prospívají. Dá se napsat sto protikladů, ale raději jen stručně - pro většinu živočichů je dálnice mnohem neprostupnější hranicí než ty, které u nás vytvořili komunisté směrem na „západ“ po roce 1950. Dálnice je také smrtícím pásmem pro obojživelníky, plazy, hmyz i savce.

Dálnice je jistě nezbytností, ale jen pro to plně nevhovíme budovatelským choutkám fanatiků na straně jedné, a nebo odpůrcům na straně druhé. Výstavba musí probíhat v souladu s nároky přírody, ne protože tu byla dříve, ale protože přírodu potřebujeme. Trasa se dá vést jinudy, dají se dělat přechody pro zvěř a po-

dobná opatření. Ta jsou jistě nákladná, ale možná levnější než dosavadní machinace okolo dálnice do Ostravy.

Jinou oblastí jsou sporné projekty jako např. golfová hřiště. Nejen komunismus vytvořil v lidech zdání, že co je zelené, to je i ekologické. Česká republika je dnes z poloviny mrtvou zónou porostlou monokultu-rami, které jsou vlastně pouštěmi v přírodě.

Vymírání druhů, které autor zmiňuje, je velmi účelový argument. K takto masovému vymírání docházelo v minulosti jen při extrémních událostech, jako byl pád meteoritu, masivní výbuchy sopek nebo výrazné změny klimatu (zvýšení a snížení obsahu kyslíku v atmosféře, změny vzdálenosti planety Země od Slunce apod.). Člověk logicky (a typicky, jak uvádí Vašíček) destruoval vždy vše živé. Skoro všechny druhy živočichů na všech kontinentech byly pravděpodobně vybi-ty člověkem. Tam, kde to jde, se to nezvratně prokázalo (např. Nový Zéland). Podíváme-li se do moderní historie, tak za pár let zůstalo z šedesáti miliónu kusů bizonů jen osmisethlavé stádo. Údajně každých šest hodin vymírá jeden další živočišný druh. Takový „přirozený“ úbytek tu nikdy nebyl. Jedná se o jasný důsledek volné a nekontrolované „ekonomiky“. Nebo spíše naší neomalenosti, zjištnosti a sobeckosti. Naše

důstojné morální hodnoty nás však stavějí vysoko nad ostatní živočišné druhy a měly by nás naopak logicky postavit do role ochránce přírodního bohatství.

Naštěstí, nebo spíše bohužel, nám důsledek opaku takového chování objasňuje smutná historie Velikonočního ostrova. Ten prosperoval až do příchodu „civilizovaného člověka“. Z ráje na zemi se stalo peklo pokryté pouze travnatými porosty. Drtivá většina druhů živočichů, rostlin i hub nenávratně vymizela a s nimi logicky i vyspělá početná civilizace. A to tak rychle, že některé své pověstné sochy Moa nechala na půli cesty k moři, kde měly být vztyčeny. Pravděpodobně (cituji nejpravděpodobnější z hypotéz) stačilo 150 let na to, aby z prosperující vyspělé civilizace zůstaly zbytky domorodců, živořících zpět na úrovni doby kamenné. Kde máte nyní toho svého člověka? Ten umíral velmi bolestně ve zničené krajině, v sérii nekonečných válečných konfliktů o zbytky potravy, kdy protivník sloužil mimo jiné jako vhodný zdroj bílkovin.

Myslíte, že se nás to netýká? Úbytek biodiverzity je tak patrný, že jej lze pozorovat v rámci života jednotlivce. Jenom stavy obojživelníků klesly tak nízkou, že v některých lokalitách obojživelníci naprosto vymizeli podobně jako před padesáti lety raci. Nezapomínejme také, že ochrana přírody tvoří rovněž paralelu s ochranou rodiny, tradičních hodnot a dalších „nadstandardních“ požitků lidstva, jako je demokracie a vlastenectví. Nezájem v jedné oblasti se přenáší na oblasti další a historie vždy prokázala zánik civilizací, které tento zájem ztratily. Už jen protože nezájem jde ruku v ruce s destrukcí hodnot.

Také proto bychom měli všichni brát ohled na přírodu bez ohledu na naše profesní zaměření. Věnovat přírodě trochu svého času, peněz a srdce totiž nikomu neuškodí. Spíše naopak.

autor je členem Vlasteneckého klubu

Samoučelná ekologie

Ondřej Vašíček

U některých reakcí na můj článek v časopise Portál 5/2003 jsem se setkal s nepochopením, a proto bych rád některé své myšlenky rozvedl.

Když vedle sebe postavíme mraveniště a dálnici, tak na první pohled vypadá zřejmé, že dálnice přírodě škodí, avšak mraveniště prospívá. Opak je pravdou! Obojí tvář přírody pouze mění. Dálnice je z hlediska objemu větší, takže logicky mění tvář přírody více, ale z filosofického hlediska je to tak jediný rozdíl – obojí vzniklo přirozeně, bez porušení jakéhokoliv přírodního zákona. Samozřejmě, že dálnice způsobí mnoho nepříjemností spouště živočichů a nepovažuji za špatné, když se stavitelé dálnic budou snažit tyto nepříjemnosti zmírnit (např. stavbou přechodů pro zvěř). Mraveniště také změní ekosystém lesa, nehledě na to, že mravenci způsobí nepříjemnosti např. své potenciální potravě žijící v okolí mraveniště...

Co se vymírajících druhů týče, tak zde se musím zeptat pánů aktivistů, proč jim vadí, že vymírají druhy.

Samozřejmě, že některé živočišné či rostlinné druhy jsou nezbytné pro existenci lidského života na planetě, jiné druhy, které vypadají esteticky, mohou klidně přežívat v zoologických zahradách, ale proč potřebujeme mít na nějakém ostrově v Pacifiku pět kusů nějakého ptáka? Co z toho ptáka mám já? Záchrana pro záchranu. Samoučelných aktivit ekologických fanatiků by šlo vyjmenovat bezpočet; dokud budou tyto aktivity znepříjemňovat životy lidí nebo budou dokonce placeny z mých peněz (daní), pak budu vždy ostře vystupovat proti.

Nicméně sám sebe nepovažuji za fanatického odpůrce všeho živého, některé ekologicky mířené aktivity jsou mi i sympatické, ale vždy se ptám po účelu či smyslu těchto aktivit. Vzhledem k tomu, že sám jsem člověk, tak jsou pro mne zájmy člověka vždy na prvním místě! Pokud ekologická aktivita neprospívá člověku, nýbrž jakési animální morálce, která člověka pasovala pod zvěř, potom budu také samozřejmě proti.

autor je studentem VŠE v Praze

Více zbraní neznamená více svobody

Petr Kopáček

Autor Tomáš Munzi zveřejnil v minulém čísle Portálu pozoruhodný text. Snažil se v něm dokázat, že vlastnictví zbraní je otázkou individuální svobody a práva člověka, a že restrikci této držby přináší „socialistický paternalismus“.

Vyjděme z jedné jeho teze: *V normální svobodné společnosti by proto byla otázka zbraní k osobní obraně a vůbec kultura zbraní natolik samozřejmá a důležitá jako třeba rozhodování kam chodit do školy či do práce, přičemž by vůbec nikoho nepřekvapovalo a nepohoršovalo, kdyby se náboje prodávaly třeba vedle kondomů, plínek a vloček někde v supermarketu či na benzínce. Spíše naopak.*

V následujícím textu se pokusím ukázat, kam by realizace této absurdní představy vedla. Pomiňme přitom fakt, že všude na světě je držba zbraní podrobena jistě restrikci. A že dle autorovy logiky by nejnórmálnějšími a nejsvobodnějšími společnostmi byly rozdrápané a zhroutené státy v Africe, kde je ruční zbraň opravdu k dostání na každém rohu.

Munzi tvrdí, že zbraně mohou v mnohem větší míře „zlu“ vzdorovat, než ho samy páchat. Jedná se o podobně zvrácenou logiku, jako když někdo argumentuje, že zákazy držby zbraní napomáhají daleko více zločincům než poctivým občanům.

Pokud ale bude lupič tušit, že počestný občan – jeho potenciální oběť – s velkou pravděpodobností vlastní zbraň, pak ho to neodradí. Naopak se také ozbrojí, ač by to třeba jinak neudělal. Navíc bude počítat s možností ozbrojeného odporu a nebude váhat při sebemenším podezření nebohého občana rozstřílet jako řešeto. Zločinec nejen že neztratí náskok před obětí, ale pravděpodobnost tragédie a počet obětí poroste úměrně se zvyšujícím se množstvím zbraní mezi obyvatelstvem. Lidé sice už nebudou bezbranní, zato se ocitnou v mnohem větším nebezpečí. Více zbraní tak nepovede k větší bezpečnosti, ale bude spíše pekelnou stezkou vedoucí rovnou na divoký západ. Munzi také zcela absurdně a nepravdivě tvrdí, že *každý kriminálník, který zbraň využívá, implicitně předpokládá a ví, že není v právu. Jeho rozhodnutí k použití zbraně je tudíž jistým způsobem omezeno. (...) Odhodlanost oběti k obraně je z logiky věci proto vždy větší než*

útočníka k agresi. Autor by se měl probudit. Takové teze se snad hodí do liberálně-konzervativní čítanky pro začátečníky, ale ne do reálného života.

Pokud se počestný občan odváží pozvednout svou legálně drženou zbraň proti raubíři, který ohrožuje jeho bezpečnost, bude velmi pravděpodobně čelit odhodlanému soupeři, jenž se díky své „živnosti“ naučil s kvérem dobře zacházet. Docela jistě lépe než oběť. Počestný občan zkrátka bude i nadále v nevyhodě, navíc nebude tak rozhodný jako zločinec, který nemá co ztratit. Zbraň v domě tak odradí nanejvýše drobné začínající zlodějíčky, zatímco na lupiče a vrahy neplatí.

Mnoho zločinů se děje v afektu a více zbraní mezi obyvatelstvem by tedy také mohlo vést k tomu, že např. při manželské hádce by místo talířů a váz vzduchem létaly kulky. Více zbraní mezi občany povede k vyšší pravděpodobnosti použití jinak zcela legálně držené zbraně k zcela nelegálnímu činu. A to už se vůbec nezmiňuji o možnosti tragických nehod i omylů způsobených zbraněmi v rukou nedostatečně zkušených jedinců...

Munzi také naznačuje, že zbraně mezi obyvatelstvem slouží jako prevence proti možné tyranii. Opět si vypomožme příkladem Afriky, kde velké rozšíření zbraní mezi občany naopak přispívá k tamní nestabilitě, vnitřním konfliktům a vzniku rozličných diktatur.

Vlastnictví zbraně není dle mého názoru právo (z nějž by tedy vyplýval nárok), ale privilegium. Jsou s ním nutně spojeny také přesné podmínky a povinnosti. Všeobecná atmosféra násilí, kultu zbraní a brání zákona do svých rukou přímo vytváří prostředí vhodné pro rozličné násilné kriminální činy. Vůbec nechci tvrdit, že se nemá tvrdě a aktivně zasahovat proti všem druhům zločinu. Místo zbytečného ztrácení času v obchodě se zbraněmi a později na střelnici bychom však měli ponechat tyto záležitosti těm, kteří je mají mít profesionálně na starost, tedy policii a potažmo státu. Místo brání zákona do svých rukou bych pak doporučoval spíše tlačit na ty zodpovědné „nahore“, aby své bezpečnostní služby občanstvu zlepšili.

autor je studentem FF UK v Praze

Výpoveď jedného konzervatívcu

Peter Frišo

Spoločenský postoj nazývaný konzervativizmus ne-zriedka čelí nepochopeniu. Nie je tomu tak len u nás, po 41ročnej dejinnej diskontinuite spôsobenej barbarským Marxovým potratom. Rovnako mysliteľ Hayek sa ohradil proti tomu, aby bol nazývaný konzervatívcem. Na tom by v Hayekovom prípade nebolo nič čudné, lenže Hayek kritizoval nie konzervativizmus, ale svoje mylné predstavy o ňom.

Čiastočne za to môžu aj konzervatívcami sami, ak dopustia, aby bolo konzervatívnym myslením označené všetko, čo trvá na zachovávaní určitej skutočnosti. To je však omyl, žiadny konzervatívec by netrval na zachovaní režimu, ktorý je nemravný sám o sebe ako napríklad komunizmus. Konzervativizmus naopak verí v ustálené hodnoty, má svoje krédo a opiera sa o objektívny a transcendentný poriadok. Pravdou však je, že tento spoločenský postoj sa vynára až v období krízy. Len v období krízy je totiž nutnosť „konzervovať“ hodnoty, ktoré sú inak normálom spoločnosti, odrážajúc transcendentný poriadok. Eric Voegelin by ma doplnil, že ide o krízu v nazeraní na pravdu a pravda je v tomto prípade totožná s pravdou, ako ju prezentuje kresťanstvo. A hodnoty kresťanstva sú často blízke aj neveriacim, lebo dobro a zlo naozaj existujú.

Konzervativizmus ako prúd spoločenského myslenia tak vzniká až v súvislosti s tvorbou Edmunda Burke,

duchovného otca konzervativizmu. Burke v svojom diele odhalil chronickú chorobu všetkých reformátorov, ochotných spoločnosť rozbúrať a potom na novo postaviť podľa svojich predstáv, odhalil príchod veku sofistov, počtárov a ekonómov. Títo robia reformy pre reformy, premietajú na spoločnosť svoje abstraktné utopistické plány, prístupujú k nej ako k stroju, nehľadiac na ľudské špecifiká. Myslia, že oni boli osvietení zmeniť svet, preto len reformujú a reformujú a nedokážu sa zastaviť, lebo by sa zhrozili zo svojej vlastnej činnosti.

Naopak konzervatívcami si uvedomujú, že za spoločnosťou

sa skrýva jednotlivec, ale aj pradio vzťahov medzi jednotlivcami. Každý človek tak patrí k spoločenskému poriadku. Konzervatívcami preto uznávajú zvyklosti, autority (zvlášť si cenia rodinu, či miestne spoločenstvá, ktoré človeka predchádzajú), tradíciu, transcendentné hodnoty, ekonomické slobody, či objektívny poriadok. Spoločnosť v ich ponímaní je naozaj spoluúčasťou na všetkom vedení (poznani), spoluúčasťou na všetkom ume, na každej cnosti, na každej dokonalosti. A pretože ciele takejto spoločnosti nejde dosiahnuť ani v mnohých generáciách, stáva sa partnerstvom nielen tých, ktorí práve žijú, ale všetkých živých, zomrelých a ešte nenarodených.

**Konzervativizmus naopak verí
v ustálené hodnoty, má svoje krédo
a opiera sa o objektívny
a transcendentný poriadok.**

autor je studentem PF UK v Bratislavě

MLADÍ KONZERVATIVCI SE SPOLÉHAJÍ NA JAPONSKOU KVALITU KYOCERA MITA
A PROFESIONÁLNÍ SLUŽBY PROIMPO.

PROIMPO
SPOL. S R.O.

&

KYOCERA
mita

Kompletní řešení tisků a kopírování.

PROIMPO S.R.O.

WWW.PROIMPO.CZ

První tiskárna v České republice vybavená

OSMIBARVOVÝM tiskovým strojem ve formátu 72 x 102 cm
Heidelberg Speedmaster SM 102 - 8 - P - S

europoint

www.europoint.cz

EUROPRINT MODŘANY, a. s.

Mezi vodami 1952/9

143 00 Praha 4-Modřany

tel. 225 276 122

fax 225 276 133